Evropski parlament
2024-2029

SPREJETA BESEDILA

P10_TA(2026)0079

Odpravljanje ovir na enotnem trgu za obrambo

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 11. marca 2026 o odpravljanju ovir na enotnem trgu za obrambo (2025/2143(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

– ob upoštevanju versajske izjave, sprejete na neformalnem srečanju voditeljev držav ali vlad 11. marca 2022,

– ob upoštevanju strateškega kompasa za varnost in obrambo – Za Evropsko unijo, ki varuje svoje državljane in državljanke, vrednote in interese ter prispeva k mednarodnemu miru in varnosti, ki ga je Svet odobril 21. marca 2022, Evropski svet pa podprl 25. marca 2022,

– ob upoštevanju Sklepa Sveta (SZVP) 2017/2315 z dne 11. decembra 2017 o vzpostavitvi stalnega strukturnega sodelovanja (PESCO) in določitvi seznama vključenih držav članic[1],

– ob upoštevanju Direktive 2009/43/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. maja 2009 o poenostavitvi pogojev za prenose obrambnih proizvodov znotraj Skupnosti[2],

– ob upoštevanju Direktive 2009/81/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. julija 2009 o usklajevanju postopkov za oddajo nekaterih naročil gradenj, blaga in storitev, ki jih oddajo naročniki na področju obrambe in varnosti, ter spremembi direktiv 2004/17/ES in 2004/18/ES[3],

---

1 UL L 331, 14.12.2017, str. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj.
2 UL L 146, 10.6.2009, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj.
3 UL L 216, 20.8.2009, str. 76, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj.

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/697 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2021 o vzpostavitvi Evropskega obrambnega sklada ter razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1092[4],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2023/1525 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. julija 2023 o podpori proizvodnji streliva (ASAP)[5],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2023/2418 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. oktobra 2023 o vzpostavitvi instrumenta za okrepitev evropske obrambne industrije s skupnimi javnimi naročili (EDIRPA)[6],

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2025/2643 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2025 o vzpostavitvi programa za evropsko obrambno industrijo ter okvira ukrepov za zagotovitev pravočasne razpoložljivosti in dobave obrambnih proizvodov (uredba EDIP)[7]

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2025/2653 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. decembra 2025 o spremembi uredb (EU) 2021/694, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697, (EU) 2021/1153, in (EU) 2024/795 glede spodbujanja naložb, povezanih z obrambo, v proračunu EU za izvedbo načrta za ponovno oborožitev Evrope ReArm Europe[8],

– ob upoštevanju Uredbe Sveta (EU) 2025/1106 z dne 27. maja 2025 o vzpostavitvi instrumenta za varnostne ukrepe za Evropo (SAFE) s krepitvijo evropske obrambne industrije[9],

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 17. junija 2025 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o pospešitvi izdajanja dovoljenj za projekte za obrambno pripravljenost (COM(2025)0821), predloga Komisije z dne 17. junija 2025 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi uredb (ES) št. 1907/2006, (ES) št. 1272/2008, (EU) št. 528/2012, (EU) 2019/1021 in (EU) 2021/697 v zvezi z obrambno pripravljenostjo ter olajšanjem naložb v obrambo in pogojev za obrambno industrijo (COM(2025)0822), in predloga Komisije z dne 17. junija 2025 za direktivo Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi direktiv 2009/43/ES in 2009/81/ES glede poenostavitve prenosov obrambnih proizvodov znotraj EU ter poenostavitve javnih naročil na področju varnosti in obrambe

---

4 UL L 170, 12.5.2021, str. 149, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj.
5 UL L 185, 24.7.2023, str. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj.
6 UL L, 2023/2418, 26.10.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj.
7 UL L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj.
8 UL L, 2025/2653, 22.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2653/oj.
9 UL L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj.

(COM(2025)0823) v okviru omnibusa o pripravljenosti na obrambo z dne 17. junija 2025,

– ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta o evropski obrambi, zlasti tistih z dne 6. marca 2025, 20. marca 2025, 26. junija 2025 in 23. oktobra 2025,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. marca 2021 o izvajanju Direktive 2009/81/ES glede oddaje naročil na področju obrambe in varnosti ter Direktive 2009/43/ES glede prenosa obrambnih proizvodov[10],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 2. aprila 2025 o izvajanju skupne zunanje in varnostne politike – letno poročilo za leto 2024[11],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. novembra 2025 o institucionalnih vidikih poročila o prihodnosti evropske konkurenčnosti (Draghijevo poročilo)[12],

– ob upoštevanju skupnega sporočila Komisije in visokega predstavnika Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 5. marca 2024 z naslovom Nova strategija za evropsko obrambno industrijo: doseganje pripravljenosti EU z odzivno in odporno evropsko obrambno industrijo (JOIN(2024)0010),

– ob upoštevanju političnih usmeritev za naslednjo Evropsko komisijo za obdobje 2024–2029 z naslovom Evropa pred izbiro, ki jih je 18. julija 2025 predstavila tedanja kandidatka za predsednico Evropske komisije Ursula von der Leyen,

– ob upoštevanju Draghijevega poročila z dne 9. septembra 2024 o prihodnosti evropske konkurenčnosti in zlasti četrtega poglavja tega poročila o povečanju varnosti in zmanjšanju odvisnosti,

– ob upoštevanju poročila Saulija Niinistöja z dne 30. oktobra 2024 z naslovom Varnejši skupaj – krepitev evropske civilne in vojaške pripravljenosti;

– ob upoštevanju poročila Enrica Lette z dne 10. aprila 2024 z naslovom Much more than a Market – Speed, Security, Solidarity: Empowering the Single Market to deliver a sustainable future and prosperity for all EU Citizens (Veliko več kot trg – hitrost, varnost, solidarnost: krepitev enotnega trga za trajnostno prihodnost in blaginjo vseh državljanov EU) (poročilo Lette),

---

10 UL C 494, 8.12.2021, str. 54.
11 UL C, C/2025/4388, 9.9.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/4388/oj.
12 Sprejeta besedila, P10_TA(2025)0285.

– ob upoštevanju skupne bele knjige Komisije in visoke predstavnice Unije za zunanje zadeve in varnostno politiko z dne 19. marca 2025 z naslovom Skupna bela knjiga o prihodnosti evropske obrambe Pripravljenost 2030 (JOIN(2025)0120),

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika,

– ob upoštevanju mnenj Odbora za ekonomske in monetarne zadeve in Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov,

– ob upoštevanju poročila Odbora za varnost in obrambo (A10-0017/2026),

A. ker so bila javna naročila za obrambo desetletja osredotočena na nacionalno raven, razdrobljenost industrije, regulativne ovire, premajhne naložbe, različne ocene groženj in zunanjepolitične cilje, pomanjkanje integriranega načrtovanja zmogljivosti in združenega povpraševanja ter konkurenco na področju intelektualne lastnine, kar je preprečilo vzpostavitev učinkovitega in popolnoma povezanega enotnega trga za obrambo in oslabilo interoperabilnost med obrambnimi sistemi držav članic ter povzročilo znatne dodatne stroške za davkoplačevalce, hkrati pa ogrozilo zmožnost EU, da bi zaščitila varnost svojih državljanov in tako oslabilo obrambno tehnološko-industrijsko bazo EU (EDTIB) in preprečilo, da bi v celoti dosegli evropsko strateško avtonomnost, odpornost in konkurenčnost;

B. ker sta Enrico Letta in Mario Draghi v svojih poročilih izpostavila kombinacijo strukturnih slabosti, ki vplivajo na konkurenčnost EDTIB ter kot ključne izzive opredelila razdrobljenost, nezadostno javno porabo za obrambo in omejen dostop do financiranja, ter posledično ugotovila, da je treba vzpostaviti resničen enotni trg za obrambo; ker je v beli knjigi o prihodnosti evropske obrambe poudarjeno, da se morajo ukrepi osredotočiti na pravila in postopke za javna naročila za obrambo, prenose obrambnih proizvodov znotraj EU in vzajemno priznavanje nacionalnih dovoljenj za certificiranje; ker je tudi v Niinistöjevem poročilu poudarjeno, da je treba povečati splošno pripravljenost Evrope, tudi z vključevanjem civilne in vojaške odpornosti in da bi tudi te potrebe lahko učinkoviteje zadovoljili z enotnim trgom za obrambo;

C. ker je odporna, konkurenčna in inovativna industrijska baza evropske obrambe bistvena za uresničitev strateškega kompasa in zagotovitev sposobnosti EU za odvračanje in obrambo v luči agende Pripravljenost 2030; ker je za to potrebna usklajena industrijska in tehnološka politika, ki podpira interoperabilne zmogljivosti, zagotavlja kritične dobavne verige, podpira mala in srednja podjetja (MSP) ter spodbuja inovacije z dvojno rabo;

D. ker je prestrog nadzor prenosa in izvoza znotraj EU, ki so ga v preteklosti izvajale druge države članice, še posebej prizadel

obrambna podjetja manjših držav, kar dokazuje, da lahko eno ozko grlo ogrozi dobavne verige na celotni ravni EU; ker se MSP spoprijemajo s posebnimi ovirami za vstop na obrambne trge; ker sedanja pravila EU za konkurenco in okviri za državno pomoč ne vsebujejo prilagojenih določb za skupne čezmejne obrambne projekte, kar bi lahko oviralo industrijsko sodelovanje in konsolidacijo; ker za obrambne programe, ki se financirajo iz finančnih instrumentov EU ni posebne skupinske izjeme ali podobnega spodbujevalnega mehanizma, kar ustvarja pravno negotovost za podjetja, ki sodelujejo pri skupnih raziskavah in razvoju; ker pomanjkanje ustreznega okvira za intelektualno lastnino in licenciranje za javno financirane raziskave in razvoj na področju obrambe omejuje proizvodnjo certificiranih evropskih modelov več proizvajalcev in učinkovitost instrumentov skupnega javnega naročanja;

E. ker evropsko obrambno industrijo pesti hudo pomanjkanje usposobljenih delavcev in starajoča se delovna sila, zaradi česar bi lahko nastalo ozko grlo na poti širitve; ker različne nacionalne zahteve za varnostno preverjanje osebja in podjetij v obrambni industriji preprečujejo okrepljeno čezmejno sodelovanje, saj podjetja ali inženirje, ki imajo dovoljenje za ravnanje s tajnimi podatki v eni državi članici, izpostavljajo dolgotrajnemu dvojnemu preverjanju v drugih državah članicah; ker dolgi razvojni cikli in velika nenaklonjenost tveganju ovirajo evropske oborožene sile pri hitrem prevzemanju in uporabi inovativnih tehnologij;

F. ker je treba za povečanje javne podpore za te naložbe gospodarske donose in koristi uravnoteženo in sorazmerno porazdeliti po vsej EU, pri tem pa upoštevati posebnosti nacionalnih obrambnih industrijskih baz; ker bi moralo tako čezmejno sodelovanje zagotoviti tudi pravično in polno udeležbo MSP ter malih podjetij s srednje veliko tržno kapitalizacijo v obrambni vrednostni verigi ter okrepiti regionalno kohezijo po vsej EU; ker lahko naložbe v obrambo ustvarijo visokokakovostna delovna mesta v številnih regijah in tako prispevajo k doseganju kohezijskim ciljev;

G. ker so nedavni dogodki razkrili tveganja koncentracije dobavnih verig v evropskem obrambnem sektorju, saj so kritični obrambni proizvodi in vložki pogosto odvisni od enega samega ali zelo omejenega števila dobaviteljev; ker takšna koncentracija ustvarja enotne točke odpovedi in ranljivosti v času krize, kar poudarja nujno potrebo po diverzifikaciji in redundantnih zmogljivostih virov oskrbe;

H. ker so po Draghijevem poročilu evropska skupna javna naročila v letu 2022 predstavljala le 18 % odhodkov za javna naročila obrambne opreme, kar je precej pod referenčno vrednostjo 35 %, dogovorjeno v okvirih Evropske obrambne agencije (EDA); ker si je EU zastavila politični cilj, da bo do leta 2030 vsaj polovico svoje obrambne opreme pridobila iz evropske proizvodnje;

I. ker vzpostavitev enotnega trga za obrambo ni cilj sam po sebi, temveč je navsezadnje sredstvo za doseganje evropske varnosti in strateške avtonomije; ker bi moralo povezovanje obrambne industrije podpreti zmožnosti EU, da zaščiti svoje državljane in vrednote, zagotovi odpornost in odvračanje ter ohrani svojo svobodo delovanja; ker je treba najti ravnovesje med učinkovitostjo trga ter zahtevami po suverenosti in solidarnosti;

J. ker bi skupno obrambno načrtovanje zmogljivosti, razvoj, proizvodnja in javna naročila v EU omogočili večjo učinkovitost in uspešnost javnih naložb ter industrijske in operativne koristi, s čimer bi se povečala družbena in politična sprejemljivost potrebnega povečanja naložb v obrambo v času proračunskih omejitev ter bistveno izboljšali zmogljivosti EU in njenih držav članic za dosego polne obrambne pripravljenosti do leta 2030 in resnične evropske obrambne unije; ker bi morali biti takšni skupni ukrepi v EU usklajeni z Natovimi postopki načrtovanja in bi se morali izogibati nepotrebnemu podvajanju ukrepov;

K. ker bodo države članice razmišljale o povečanju svojih naložb in sodelovanja pri skupnih obrambnih projektih le, če bodo ti projekti načrtovali razvoj vojaških zmogljivosti, ki so v skupnem interesu njihovih oboroženih sil;

L. ker je EU predstavila več pobud, namenjenih krepitvi obrambne pripravljenosti EU, izboljšanju naložbenih pogojev in spodbujanju skupnih ukrepov, vendar doslej še ni predlagala preobrazbenih ukrepov, potrebnih za vzpostavitev pravega enotnega trga za obrambne proizvode; ker pravila EU o javnih naročilih za obrambo (Direktiva 2009/81/ES) in o prenosih znotraj EU (Direktiva 2009/43/ES) še niso bila v celoti posodobljena, čeprav se je varnostno okolje občutno spremenilo; ker deležniki pogosto menijo, da sta obe direktivi preveč zapleteni, prenos v državah članicah pa počasen in težaven, kar zahteva nesorazmerno upravno breme in povzroča razdrobljenost notranjega trga;

M. ker glede na vse večje geopolitične grožnje, zlasti sedanjo rusko vojaško agresijo proti Ukrajini in njene hibridne napade in provokacije EU, ter terorizem in nestabilnost na Bližnjem vzhodu in v Afriki 90 % državljanov EU upravičeno pričakuje okrepljeno sodelovanje EU na področju varnosti in obrambe, tudi v okviru Nata ter z drugimi podobno mislečimi partnerji, da bi zaščitila državljane in interese EU in vrednote na svetovnem prizorišču; ker to vse bolj nestabilno varnostno okolje v neposrednem sosedstvu EU zahteva skladen in usklajen odziv, zlasti za zagotovitev neoviranega pretoka obrambnega blaga in storitev;

Vizija enotnega trga za obrambo v Uniji

1. želi spomniti, da bi po Draghijevem poročilu lahko okrepljeno sodelovanje privedlo do ogromnih prihrankov do 30 % zaradi učinkovitosti pri letni porabi za obrambo po vsej EU in znatno povečalo učinkovitost sedanjih obrambnih izdatkov; poudarja širše prednosti tega za konkurenčnost, odpornost in strateško suverenost EU, saj obeta pomembne zaposlitvene možnosti, gospodarski razvoj in vodilni položaj na področju tehnologije po vsej EU; poudarja, da je resničen enotni trg za obrambo ključnega pomena za spodbujanje konkurenčnosti evropskih podjetij, in sicer ne zgolj v EU, temveč tudi na svetovnem trgu, na katerem morajo med drugim konkurirati glavnim ameriškim izvajalcem;

2. meni, da je treba zaradi dramatičnih izzivov in groženj, s katerimi se spoprijemajo EU in njene države članice, v celoti ponovno razmisliti o tem, kako sodelujejo in se usklajujejo pri obrambnih zadevah; poudarja, da morajo EU in njene države članice korenito spremeniti svoje razumevanje proizvodnje obrambne industrije z razvojem resničnega enotnega trga za obrambo, k čemur pozivajo Letta, Draghi in Niinistö v svojih poročilih ter bela knjiga o prihodnosti evropske obrambe; poziva države članice, naj presežejo nacionalistične težnje v zvezi s svojo nacionalno industrijsko bazo, pri nacionalnem obrambnem načrtovanju bolj upoštevajo koristi obrambnega sodelovanja na ravni EU ter priznajo bistveno vlogo dejavne podpore institucij in agencij EU pri olajševanju in usklajevanju takega sodelovanja, hkrati pa okrepijo medsebojno zaupanje med vsemi deležniki;

3. poudarja, da lahko le resničen enotni trg za obrambo zagotovi sredstva, potrebna za dejansko vzpostavitev in ohranjanje konkurenčne, inovativne in odporne EDTIB, ki bo sposobna dobaviti potrebno opremo v zahtevanih časovnih obdobjih in v potrebnem obsegu ter sprostiti njen celoten gospodarski, industrijski in finančni potencial; poudarja, da je resničen enotni obrambni trg bistven za odpravo vrzeli v zmogljivostih in ponovno vzpostavitev odvračilnega učinka ter je zato nujen temelj močne, suverene in konkurenčne Unije;

4. poziva države članice in Komisijo, naj hitro ukrepajo, da bi ustvarile resničen enotni trg za obrambo, in sicer tako na strani ponudbe kot na strani povpraševanja; želi spomniti, da so združevanje povpraševanja s skupnimi javnimi naročili in upravljanjem v celotnem življenjskem ciklu, poenostavitev predpisov in čezmejno industrijsko povezovanje na ravni EU nujno potrebni za odpravo teh ovir in zmanjšanje odvisnosti od držav, ki niso članice EU, kot je navedeno v poročilih Lette in Draghija;

5. opozarja, kako pomembno je poskrbeti za demokratično legitimnost, zaupanje javnosti v institucije, odgovornost in preglednost, da bi pridobili potrebno javno podporo za povečanje odhodkov na področju obrambe; poudarja, da je pomembno poskrbeti za pravično in

uravnoteženo porazdelitev stroškov in koristi povečanja evropskih obrambnih izdatkov po vsej EU;

Ovire za enotni trg za obrambo

6. poudarja, da sedanja struktura obrambne industrije povzroča nepotrebno podvajanje, zunanje odvisnosti in neučinkovitost ter ovira krepitev EDTIB in obrambne pripravljenosti EU; poudarja, da ta razdrobljenost skupaj s premajhnimi naložbami in pomanjkanjem dolgoročnega načrtovanja obrambnih izdatkov preprečuje uresničitev ekonomije obsega, ki bi lahko izhajala iz združevanja javnih naročil obrambne opreme in proizvodnje v evropskih podjetjih; poudarja, da je nujno treba odpraviti razdrobljenost v okolju obrambne industrije EU in pri tem izkoristiti ekonomijo obsega ter poglobiti razumevanje ovir za enotni trg za obrambo; poudarja, da mora enotni trg za obrambo zagotavljati enake možnosti za sodelovanje industrije in raziskovalnih organizacij, vključno z zagonskimi podjetji, iz vseh držav članic, tudi manjših gospodarstev, in da ne sme privesti do preveč centraliziranega modela obrambne industrije; poudarja, da takšna zasnova trga prispeva h gospodarski koheziji, saj ustvarja visokokakovostna delovna mesta na področju proizvodnje ter raziskav in razvoja v različnih regijah EU, vključno z gospodarsko manj razvitimi; poleg tega ugotavlja, da takšna geografska diverzifikacija prispeva k odpornosti in zanesljivosti oskrbe ter pomaga preprečevati nastanek monopolov in pomanjkljivosti za MSP ter podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo;

7. obžaluje, da ni dovolj rezultatov na podlagi usklajenega načrtovanja zmogljivosti in porabe za obrambne proizvode po vsej EU, kar je privedlo do različnih pravil in meril za upravičenost ter neučinkovite porabe sredstev, ustvarilo pravno negotovost in države članice pogosto spodbudilo, da so prednost dale dvostranskemu sodelovanju s tretjimi državami; obžaluje, da nacionalno določene prednostne naloge pogosto preprečujejo plodno sodelovanje znotraj EU;

8. obžaluje, da je med državami članicami še vedno premalo medsebojnega zaupanja, kar se med drugim kaže v nepripravljenosti za vzpostavitev regionalnih industrijskih kompetenčnih centrov, omejenem čezmejnem sodelovanju in skupnem načrtovanju zmogljivosti, nezadostni ravni javnega naročanja blaga in storitev, povezanih z obrambo, znotraj EU ter dvojnih ali previdnostnih omejitvah za prenose obrambne opreme znotraj EU, kar ovira razvoj popolnoma povezanih evropskih dobavnih verig in močno ovira razvoj resničnega enotnega trga za obrambo;

9. meni, da sedanji zakonodajni okviri EU ne zagotavljajo pogojev za javno naročanje blaga s hitrimi inovacijskimi cikli, na primer na področju razvoja dronov; izraža zaskrbljenost, ker enotni trg za obrambo še vedno ogrožata nezadostno harmonizirana uporaba njegovih pravil v državah članicah in nesorazmerna uporaba izjeme

iz člena 346 PDEU, kar ovira prizadevanja za skupna javna naročila EU za obrambo; poudarja, da je potrebna namenska podpora za MSP ter mala podjetja s srednje veliko tržno kapitalizacijo, da bi olajšali njihovo sodelovanje v dobavni verigi obrambne industrije ter s tem povečali inovacije in hkrati ustvarili industrijske presežke, kar bi povečalo odpornost in zanesljivost oskrbe EU;

10. izraža zaskrbljenost, ker enotni trg za obrambo še vedno ogroža nezadostno harmonizirana uporaba njegovih pravil v državah članicah; je zlasti zaskrbljen zaradi pogoste uporabe člena 346 PDEU, za katerega je Sodišče Evropske unije v več primerih razsodilo, da je bil uporabljen neupravičeno in s tem zlorabljen; poudarja, da je glede na sedanje geopolitične razmere in grožnje enotnosti EU potreben prehod na pristop zaščite bistvenih varnostnih interesov EU;

11. meni, da je delovanje enotnega trga za obrambo v veliki meri odvisno od tega, kako bodo države članice v celoti spoštovale skupno stališče EU o izvozu orožja[13]; meni, da odsotnost harmoniziranega sistema EU za nadzor izvoza in pomanjkanje medsebojnega priznavanja različnih dovoljenj, licenc, potrdil in varnostnih preverjanj še naprej ovirata delovanje enotnega trga za obrambo, saj vplivata na prenose znotraj EU; želi spomniti, da je obrambna proizvodnja danes močno odvisna od povezanih čezmejnih dobavnih verig v EU, katerih sestavni deli izvirajo iz več držav članic, kar v primeru izvoznega bloka ustvarja negotovost za industrijo in dobavne verige; poudarja, da potrebujemo praktično rešitev, ki bo upoštevala dejansko stanje sedanje odvisnosti od tretjih držav, tudi glede na vse večji pomen kritičnih surovin za EDTIB in morebitno izpostavljenost prisilnim ukrepom tretjih držav; poudarja, da brez zagotovljenega in načrtovanega dostopa do vstopnih materialov, kot so redke zemlje, polprevodniki in prvorazredne kovine, ni mogoče doseči ambicioznih evropskih ciljev o krepitvi obrambe in strateški avtonomiji;

12. meni, da je uskladitev procesov razvoja obrambnih zmogljivosti med EU in državami članicami in Natovim procesom obrambnega načrtovanja in pregleda bistvena za zagotavljanje skladnosti in interoperabilnosti med državami članicami in zaveznicami Nata, ki niso članice EU; obžaluje, da ni sporazuma o sodelovanju med Natom in EU o izmenjavi informacij o Natovih dogovorov o standardizaciji (STANAG), ki bi jih EU lahko nato uveljavljala z zavezujočimi tehničnimi predpisi; poudarja, da je neizvrševanje standardov v zadnjih desetletjih privedlo do neučinkovitosti, podvajanja in pomanjkanja interoperabilnosti ter je še vedno težavno;

---

13 Skupno stališče Sveta 2008/944/SZVP z dne 8. decembra 2008, ki opredeljuje skupna pravila glede nadzora izvoza vojaške tehnologije in opreme (UL L 335, 13.12.2008, str. 99, ELI: http://data.europa.eu/eli/compos/2008/944/oj).

Premagovanje ovir

13. poziva Svet in Komisijo, naj obrambnim programom EU v naslednjem večletnem finančnem okviru namenita dovolj finančnih sredstev, da bi države članice učinkovito spodbudili k sklenitvi sporazumov o skupnem razvoju in nabavi zmogljivosti, njihovo obrambno industrijo pa k tesnejšemu čezmejnemu sodelovanju; opozarja, da novi okviri, kot so evropski obrambni projekti skupnega interesa, vključno s štirimi vodilnimi projekti, predlaganimi v načrtu za obrambno pripravljenost do leta 2030, in struktura za evropske oborožitvene programe, lahko pripomorejo k uresničitvi teh ciljev s pomočjo zadostnega dolgoročnega financiranja; poudarja, da bi bilo treba pri financiranju dati prednost projektom z jasno evropsko dodano vrednostjo, interoperabilnostjo, dolgoročno industrijsko vzdržnostjo in operativnim učinkom;

14. je seznanjen s sedanjimi omejitvami proizvodnih zmogljivosti evropske obrambne industrije, ki pa se kljub temu širi, in spodbuja države članice, naj uporabijo pristop „kupovanja evropskih proizvodov“, ki daje prednost skupnim javnim naročilom in povečani proizvodnji obrambnih proizvodov iz EDTIB, Ukrajine, držav Evropskega gospodarskega prostora/Evropskega združenja za prosto trgovino (EGP/EFTA) in, kot dodatni dopolnjujoči ravni, iz tretjih držav, s katerimi je EU podpisala varnostna in obrambna partnerstva, saj bi tako zagotovili predvidljiv obseg naročil EDTIB, spodbudili zasebne naložbe v raziskave in razvoj za obrambne proizvode ter pomagali EDTIB pri dobavi inovativnih obrambnih proizvodov v zadostnih količinah; poziva države članice, naj podpisujejo pogodbe, ki bodo zagotovile stabilne in srednje–do dolgoročne signale, kar zadeva združeno povpraševanje po evropskih proizvodih, kar bo ustvarilo gotovost naložb za razširitev EDTIB;

15. poziva EU in njene države članice, naj Ukrajino v največji možni meri obravnavajo kot sestavni del enotnega trga za obrambo in ji v ta namen olajšajo industrijska partnerstva, dostop do mehanizma za skupno javno naročanje in sodelovanje v programih EU, kot je Evropski obrambni sklad in namenski instrument za podporo Ukrajini v okviru programa za evropsko obrambno industrijo, da bi se Ukrajina lahko postopno vključila v dobavne verige EDTIB, pri čemer naj upoštevajo, da je prihodnost Ukrajine v EU in da bi to z ukrajinskimi naprednimi in na bojišču preizkušenimi obrambnimi tehnologijami in inovativnimi industrijskimi zmogljivostmi prineslo koristi tako za EDTIB kot za ukrajinsko obrambno tehnološko-industrijsko bazo;

16. meni, da je treba znatno izboljšati izvajanje Direktive 2009/81/ES o obrambi in občutljivih varnostnih naročilih, in poziva Komisijo, naj predlaga ambiciozno revizijo; poudarja, da je koristno, da se državam članicam omogoči uporaba okvirnih pogodb drugih držav članic za kratkoročno povečanje obrambne pripravljenosti EU, saj jim to

omogoča hitrejše in učinkovitejše javno naročanje, hkrati pa se pričakuje, da se bodo javna naročila od samega začetka dolgoročno izvajala s skupnimi ali združenimi okvirnimi pogodbami, zasnovanimi v skladu z evropskimi merili za javno naročanje; poziva države članice, naj sklepajo različne oblike pogodb, ki omogočajo naložbe v inovacije, konkurenco in zasebni kapital, pri tem pa poskrbijo za polno skladnost s pravili o konkurenci, zahtevami glede integritete ter standardi za preprečevanje korupcije in hkrati želi spomniti, da imajo evropski kapitalski trgi ključno vlogo pri financiranju obrambnih inovacij; meni tudi, da bi bilo treba pri vsakem pregledu Direktive 2014/24/EU o javnem naročanju[14] upoštevati vidike, povezane z varnostjo in obrambo, kot je prisotnost civilnih komponent v vojaškem blagu; v zvezi s tem poziva Komisijo, naj v prihodnji splošni reviziji direktive 2009/81/ES predstavi posodobljeno različico partnerstev za obrambne inovacije, da bi ta instrument bolje prilagodili posebnostim obrambnega trga in sedanjim zahtevnim varnostnim razmeram;

17. poudarja, da mora Komisija pri uporabi pravil EU o konkurenci in državni pomoči dati prednost enotnosti in celovitosti enotnega trga, da bi preprečila izkrivljanje konkurence in zagotovila enake konkurenčne pogoje in kohezijo med državami članicami, pri tem pa posebno pozornost namenila manjšim državam članicam, katerih fiskalne zmogljivosti za podporo njihovi nacionalni obrambni industriji so sorazmerno bolj omejene; poudarja, da bi lahko obsežna uporaba nacionalnih subvencij za podporo naložbam v obrambo razdrobila enotni trg in ogrozila enake konkurenčne pogoje za podjetja, zlasti MSP, po vsej EU;

18. poziva Komisijo, naj izda priporočilo za razlago člena 346 PDEU, da bi po vsej EU spodbudili harmoniziran in enoten pristop in se lotili potrebe po strogi zaščiti bistvenih varnostnih interesov držav članic, in da bi se izjeme iz člena 346 PDEU uporabljale samo v izrednih primerih, v skladu s sedanjo realnostjo medsebojno odvisne varnostne arhitekture v EU; meni, da bi bilo treba Komisiji omogočiti, da za vsak primer posebej oceni splošno izvajanje člena 346 PDEU, da bi odpravili morebitne strukturne zlorabe, v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije in sedanjo realnostjo medsebojno odvisne varnostne strukture v EU;

19. izpostavlja, da je treba nuditi usmerjeno podporo, zlasti za testiranje prototipov novih proizvodov ter dajati prednost naložbam v nastajajoče in prelomne tehnologije; opozarja na dodano vrednost tesnega sodelovanja z ukrajinskimi obrambnimi in tehnološkimi deležniki na teh izredno inovativnih področjih; poudarja, da je

---

14 Direktiva 2014/24/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. februarja 2014 o javnem naročanju in razveljavitvi Direktive 2004/18/ES (UL L 94, 28.3.2014, str. 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

pomembno zaščititi finančno vzdržnost podjetij, vključno z MSP, ki vlagajo v take inovacije; poudarja, da bilo treba s posebnimi ukrepi olajšati čezmejno sodelovanje MSP, zlasti na področju kibernetske tehnologije, umetne inteligence in tehnologij, ki ne zahtevajo posadke in tehnologij z dvojno rabo, in sicer na podlagi obstoječih centrov odličnosti v državah članicah;

20. poziva države članice in Komisijo, naj oblikujejo evropsko pobudo za „pospeševalca na področju obrambnih inovacij“, podobno konceptualnim modelom, kot sta agencija ZDA za napredne raziskovalne projekte na področju obrambe ali Natov pospeševalnik obrambnih inovacij za Severnoatlantsko območje (DIANA), s katero bi financirali raziskovalne projekte na področju obrambe z visokim tveganjem in visokim donosom ter zagotovili hitre načine za preskušanje in vključevanje prelomnih tehnologij v evropske programe obrambnih zmogljivosti; ugotavlja, da obstoječi instrumenti EU za raziskave in razvoj, tudi Evropski obrambni sklad (EDF), obrambnoinovacijska shema EU (EUDIS) in vozlišče za inovacije na področju obrambe, odgovornost za rezultate prepuščajo upravičencem, Komisiji in državam članicam, ki prispevajo k financiranju, pa dodeljujejo le omejene pravice, ki niso povezane s proizvodnjo; poziva Komisijo, naj oblikuje ustrezno ureditev intelektualne lastnine, ki bo prilagojena občutljivostim obrambnega področja, hkrati pa bo dovolj privlačna za nacionalna obrambna ministrstva in industrijo, da bo lahko program obravnaval potrebe po zmogljivostih in prednostne naloge;

21. poudarja, da je treba poenostaviti pravila in odpraviti ovire, povezane s prenosi obrambnih proizvodov znotraj EU, vključno z vzajemnim priznavanjem meril in certificiranjem ter poenostavitvijo zahtev za predhodno odobritev; obžaluje omejeno uporabo splošnih dovoljenj za prenos v skladu z Direktivo 2009/81/ES in razširjeno uporabo individualnih dovoljenj ter poziva države članice, naj v celoti izkoristijo možnosti za poenostavitev pravil in zmanjšanje upravnih bremen v sedanjem pravnem okviru; poziva Komisijo, naj nujno predstavi predloge za nadaljnjo harmonizacijo prenosov obrambnih proizvodov znotraj EU, da bi poenostavili pretok teh proizvodov znotraj EU, zlasti z odpravo zahtev za izdajo dovoljenj za sestavne dele, ki so že vključeni ali bodo vključeni v obrambni proizvod in jih kot takih ni mogoče prenesti ali izvoziti; poleg tega poziva države članice, naj si prizadevajo za isti cilj ter hitro prenesejo in začnejo uporabljati ukrepe, predlagane v omnibusu o obrambni pripravljenosti v zvezi s prenosi obrambnih proizvodov znotraj EU; poziva države članice, naj v celoti spoštujejo skupno stališče EU o izvozu orožja in po možnosti preučijo nadaljnjo harmonizacijo izvoznih pravil za obrambno blago; kot možna izhodišča predlaga uskladitev sistemov za nadzor izvoza, razširitev splošnih dovoljenj za prenos ali uporabo aachenske pogodbe ter okrepitev direktive o

informacijski in komunikacijski tehnologiji[15], da bi olajšali prenose obrambnih proizvodov znotraj EU;

22. poziva Komisijo, EDA in države članice naj izdelajo shemo za medsebojno priznavanje varnostnih preverjanj in potrdil, da bodo varnostna dovoljenja, izdana v eni državi članici, sprejeta tudi v drugih državah članicah; predlaga vzpostavitev skupne konvencije o dogovorih o medsebojnem priznavanju varnostnih dovoljenj med državami članicami EU, na podlagi katerih bi nacionalno varnostno dovoljenje, ki ga ima družba ali posameznik v eni državi članici, priznale druge države, pridružene dogovoru, pod pogojem ustrezne izmenjave informacij in nadzora; poziva Evropsko obrambno agencijo, naj olajša oblikovanje tega okvira, države članice pa, naj ga hitro vzpostavijo;

23. poudarja, da je nujno treba okrepiti odpornost evropskih obrambnih dobavnih verig ter zmanjšati posamezne točke odpovedi in izpostavljenost morebitnim prisilnim ukrepom tretjih držav, kar se kaže v grožnjah Kitajske, da bo omejila izvoz surovin; zahteva, da se pri izvajanju akta o kritičnih surovinah[16] posebno pozornost nameni obrambnim potrebam;

24. poziva Komisijo in države članice, naj ustvarijo spodbude za diverzifikacijo dobavne verige, vključno s podporo novim udeležencem na trgu ter MSP; poudarja, da prizadevanje za stroškovno učinkovitost ne sme ogroziti zanesljivosti oskrbe v državah; poziva Komisijo, naj spremlja tveganja v dobavni verigi in opredeli področja nevarne koncentracije ter redno poroča o napredku pri diverzifikaciji oskrbe; poleg tega poziva Komisijo, naj obravnava primere, v katerih poddobavitelji iz tretjih držav zavračajo dobavo materialov, če se bodo uporabili v vojaške namene; poudarja, da je potreben pravni okvir, ki bo zagotavljal zanesljivost pogodb v celotni obrambni dobavni verigi; poziva Komisijo, naj vzpostavi strateške zaloge v skladu s strategijo EU za unijo pripravljenosti; v zvezi s tem poudarja pomen režima zanesljivosti oskrbe, vzpostavljenega v okviru EDIP;

25. poudarja, da je treba poskrbeti za to, da bodo proizvodnja obrambne industrije, naložbe in ustvarjanje vrednosti geografsko uravnoteženi ter bodo prispevali h gospodarski in socialni konvergenci v EU,

---

15 Direktiva 2014/66/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 15. maja 2014 o pogojih za vstop in bivanje državljanov tretjih držav v okviru premestitev znotraj podjetja (UL L 157, 27.5.2014, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/66/oj).

16 Uredba (EU) 2024/1252 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi okvira za zagotavljanje zanesljive in trajnostne oskrbe s kritičnimi surovinami ter spremembi uredb (EU) št. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 in (EU) 2019/1020 (UL L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

hkrati pa krepili odpornost z geografsko diverzifikacijo in odražali dejanske varnostne grožnje, s katerimi se spoprijemajo države članice v svojih soseskah; poziva, naj se načrtovanje naložb v obrambo izvaja na način, ki krepi socialno kohezijo v regijah in državah članicah ter med njimi, hkrati pa povečuje odpornost v času obrambnih kriz, če to ne ogroža cilja stroškovne učinkovitosti, hitrosti in konkurence;

26. poziva Komisijo, naj izda jasne smernice, kako ponderirati obrambne in varnostne vidike pri sklepih v zvezi z nadzorom koncentracij, ki vplivajo na EDTIB, v skladu s konkurenčno politiko EU; Komisijo poziva tudi, naj preuči ciljno usmerjene prilagoditve konkurenčnega prava EU, da bi bolje podprla edinstvene potrebe obrambne industrije, kot je uvedba ciljno usmerjene skupinske izjeme za raziskovalne in razvojne projekte na področju obrambe, ki se financirajo iz programov EU; poudarja, da bi bilo treba zanesljivost oskrbe in zmanjšanje strateške odvisnosti obravnavati kot pozitivni merili pri ocenjevanju združitev ali kot ukrepe pomoči v obrambnem sektorju;

27. poudarja, da mora EU razviti bolj proaktivno vlogo pri ohranjanju naložb v tehnologije in proizvode z dvojno rabo, zlasti kadar so del dobavnih verig obrambnih proizvodov, da bi povečali zanesljivost oskrbe in odpornost EU proti hibridnim in nastajajočim grožnjam; poziva k spodbujanju civilne komercializacije teh tehnologij kot načinu za razširjanje tržnih priložnosti, ustvarjanje pozitivnih učinkov prelivanja in okrepitev EDTIB, s spodbujanjem sinergij med vojaškim in civilnim razvojem; poziva Komisijo in države članice, naj ustvarijo spodbude za omejitev dobavnih verig na najbolj kritične vložke za obrambne proizvode na EU, med drugim prek okrepljenega kapitalskega instrumenta za obrambo, pri čemer naj bo poudarek na komercializaciji v pozni fazi, financiranju razširitve ter dostopu malih in srednjih podjetij do koridorjev za preizkušanje in kibernetskih poligonov; poudarja, da bi bilo treba novo vesoljsko industrijo, ki je v vzponu, in njen inovacijski potencial v zvezi s tehnologijami z dvojno rabo v celoti izkoristiti za razvoj na obrambnem in civilnem področju;

28. poziva Komisijo, naj oceni, katere pravne, postopkovne in regulativne prilagoditve so potrebne, da bi lahko EU in njene države članice v primeru vojne ali večje varnostne krize hitro prilagodile pravila o javnem naročanju in proizvodnji za obrambne namene in da na enotnem trgu ne bi prišlo do nobenih motenj; nadalje poziva Komisijo, naj se pri tem uskladi z režimom zanesljivosti oskrbe, vključenim v EDIP; poudarja pomen pripravljenosti v obliki kriznega okvira za javno naročanje v izrednih razmerah in povečanje industrijskih zmogljivosti, ki bi ga bilo mogoče po potrebi hitro aktivirati;

29. meni, da bi morale institucije in agencije EU okrepiti svojo usklajevalno vlogo med državami članicami, in pozdravlja prispevek

EDA, zlasti prek načrta za razvoj zmogljivosti in usklajenega letnega pregleda na področju obrambe, pri čemer poudarja, da bi bilo treba v celoti izkoristiti njeno strokovno znanje; poudarja, da ima EDA ključno vlogo pri spodbujanju enotnega obrambnega trga, in poziva države članice, naj v zvezi s tem okrepijo mandat in sredstva te agencije; podpira večjo vključenost EDA v obrambne pobude EU in opredelitev še vedno prisotnih ovir za enotni trg za obrambo; poziva k razvoju in regionalni uvedbi vozlišča EU za inovacije na področju obrambe v okviru Evropske obrambne agencije, da bi razširili njegovo vlogo osrednje platforme, ki povezuje mala in srednja podjetja, zagonska podjetja, raziskovalna središča in glavne izvajalce; je prepričan, da se bo s to okrepitvijo EDA poglobilo medsebojno zaupanje in sodelovanje, ki sta potrebna za nadaljnji razvoj enotnega trga za obrambo, saj je agencija v edinstvenem položaju, da lahko poveže nacionalne in evropske interese; pozdravlja tudi prispevek večstranskih agencij za javna naročila, kot je Organizacija za skupno oborožitveno sodelovanje, ki spodbujajo usklajevanje opreme med državami članicami in tretjimi partnerskimi državami;

30. poudarja, da je treba več evropskih sredstev nameniti odpravi komercializacijske vrzeli v inovacijah na področju obrambnih proizvodov; poziva k okrepljenim instrumentom, s katerimi bi MSP ter podjetjem s srednje veliko tržno kapitalizacijo zagotovili dejanski in nadgradljiv dostop do zasebnega kapitala in obrambnih programov, tudi z racionaliziranim javnim naročanjem, inovacijam prijaznimi pravili in podporo za čezmejno povezovanje, s čimer bi zagotovili njihovo večjo udeležbo in pravičnejše dodeljevanje sredstev; poudarja, kako pomembno je, da se pod okriljem tega vozlišča vzpostavijo regionalni inkubatorji za obrambno tehnologijo, da bi podprli čezmejne konzorcije MSP, zagotovili svetovanje pri krmarjenju po javnih naročilih za obrambo ter olajšali preskušanje in potrjevanje inovativnih tehnologij v sodelovanju z vojaškimi končnimi uporabniki;

31. poudarja, da morata EU in Nato podpisati celovit sporazum o sodelovanju pri načrtovanju in razvoju zmogljivosti, da bi zagotovili usklajeno in dopolnilno načrtovanje ter interoperabilne obrambne zmogljivosti in standardizacijo; poudarja, da je treba pri tem sodelovanju spoštovati avtonomijo obeh organizacij, hkrati pa preprečiti podvajanje in spodbujati pravično porazdelitev bremena; poziva Komisijo, naj v sodelovanju z EDA predlaga zakonodajni okvir za vzpostavitev harmoniziranega okvira EU za pravno zavezujoče tehnične standarde in certificiranje obrambnih proizvodov, ki bo temeljil na evropskem referenčnem sistemu obrambnih standardov (EDSTAR) in s katerim bodo izbrani dogovori o standardizaciji Nata (STANAG) po potrebi vključeni v zakonodajo EU; nadalje poziva Komisijo, naj namesto ločenega nacionalnega preverjanja za vsak obrambni proizvod predlaga okvir za skupno evropsko preskušanje in certificiranje obrambne opreme, vključno s skupnimi obrati za preskušanje in certificiranje; poziva države

članice, naj svoja prizadevanja za nabavo in razvoj zmogljivosti uskladijo s prednostnimi nalogami Nata na področju obrambnega načrtovanja, pri čemer naj poskrbijo za interoperabilnost sistemov in preprečijo vzporedne strukture; poudarja, da bi bilo treba z močnejšo in bolj povezano evropsko obrambno industrijo povečati evropski prispevek v Natu in čezatlantski porazdelitvi bremena, hkrati pa ohraniti odprto sodelovanje z zaupanja vrednimi partnerji, kot so Ukrajina, države Evropskega gospodarskega prostora/Evropskega združenja za prosto trgovino ter partnerske države na področju varnosti in obrambe; spodbuja k izvajanju Natovega akcijskega načrta za hitro sprejemanje, katerega cilj je pospešiti nacionalne postopke javnega naročanja in reformo ciklov nabave, protokolov preskušanja in certifikacijskih okvirov, da se bodo vojaške inovacije lahko hitro prilagajale grožnjam;

32. je seznanjen s priporočili v zvezi z obrambo, ki jih je leta 2024 v svojem poročilu z naslovom Much More Than a Market (Veliko več kot trg) predstavil nekdanji italijanski predsednik vlade Enrico Letta; ugotavlja, da davčne ovire in različni postopki v zvezi z davkom na dodano vrednost v programih sodelovalnega javnega naročanja ovirajo doseganje ciljev obrambne pripravljenosti do leta 2030, krepitev obrambne industrije in razširitev skupnih programov; poziva Komisijo, naj ukrepa na podlagi poročila Lette in si bolj prizadeva za zmanjšanje davčnih ovir;

33. poziva države članice, naj mlade strokovnjake spodbujajo k poklicni poti na področju obrambnih tehnologij, tudi s kampanjami ozaveščanja o prispevku tega področja k varnosti in tehnološkim inovacijam v Evropi; spodbuja, naj se med podjetji, ki delujejo na področju obrambe, izobraževalnimi ustanovami in vladami vzpostavijo javno-zasebna partnerstva, da bi oblikovali nabor talentov; poziva države članice in Komisijo, naj v dialogu s socialnimi partnerji, tudi sindikati, predlagajo sektorske strategije za razvoj spretnosti, kot so programi usposabljanja in možnosti za vseživljenjsko učenje, da bi zapolnili sedanje in prihodnje vrzeli v spretnostih v obrambni industriji; v ta namen predlaga, naj se v program unije spretnosti izrecno vključi obrambni sektor in naj se v njegovem sklopu olajša mobilnost usposobljenih delavcev med državami članicami, in sicer tja, kjer so najbolj potrebni;

34. poziva Komisijo, naj z neodvisno oceno učinka dodatno količinsko opredeli morebitne finančne in operativne koristi enotnega trga za obrambo, vključno z večjo učinkovitostjo in povečanjem skupnih vojaških zmogljivosti; poziva k vzpostavitvi enotne kontaktne točke, kjer bodo lahko deležniki poročali o ovirah, zbirali dokaze in spremljali skladnost držav članic;

35. pozdravlja sklepe Evropskega sveta iz oktobra 2025, v katerih je pozval k pripravi letnega poročila o pripravljenosti obrambne industrije EU, in poziva, naj se ta dopolni s pregledom enotnega

obrambnega trga, ki ga Komisija objavi v sodelovanju z EDA; poudarja, da bi moral ta pregled spremljati kazalnike, kot so delež javnih naročil za obrambo, ki jih države članice izvajajo skupaj ali pa se izvajajo z natečaji na ravni EU, stopnje čezmejnega industrijskega sodelovanja, MSP ter zmanjšanja podvajanja sistemov; poudarja, da bi moral zajemati tudi socialno-ekonomske koristi obrambnih programov EU v državah članicah in regijah, med drugim ustvarjanje delovnih mest in industrijski razvoj, da bi usmerjali izboljšanje politik in okrepili zaupanje javnosti;

36. je trdno prepričan, da mora za zagotovitev demokratične legitimnosti in preglednosti obrambnih politik EU v času hibridnega vojskovanja in dezinformacijskih kampanj Parlament imeti osrednjo vlogo pri načrtovanju, nadzoru in pregledu teh politik; poudarja, da je treba zagotoviti preglednost in odgovornost; poziva Komisijo, Svet, države članice in Evropsko obrambno agencijo, naj zagotovijo varne kanale za izmenjavo tajnih in zaupnih informacij s Parlamentom, obrambno industrijo in nacionalnimi organi;

°

° °

37. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.